

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების გავლენა საქართველოს ეკონომიკურ ზრდაზე

მედეა ქავთარაძე

ბათუმის სახელმწიფო საზღვაო აკადემიის
ასოცირებული პროფესორი

ნათია ბეჟანიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის დოქტორანტი

რეზიუმე

კვლევის მიზანია საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ანალიზი და მათი როლის განსაზღვრა ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის (მშპ) მაჩვენებელზე. საქართველოსთვის, როგორც განვითარებადი ქვეყნისათვის, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას, რამდენადაც იგი წარმოადგენს ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვან მასტიმულირებელ ფაქტორს. როგორც მრავალ პატარა ქვეყანას, ისე საქართველოს, არა აქვს საკმარისი საკუთარი სახსრები მოახდინოს დიდი რაოდენობის ინვესტირება წარმოებისა თუ მომსახურების სფეროში. ამავდროულად, რომ მსხვილი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები წამოდგენს სტაბილური ეკონომიკური ზრდის მიღწევის წინაპირობას. ამდენად, საქართველოს ეკონომიკისათვის აუცილებელია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შესაძლებლობების მაქსიმალური გამოყენება, ხოლო შესაბამისი ხელსაყრელი საინვესტიციო კლიმატის შექმნა განსაზღვრავს ამ პროცესის ეფექტიანობას.

სტატიაში წარმოდგენილია 2014 წელს საქართველოში გან-

ხორციელებული პუი-ის ანალიზი, როგორც ცალკეული ქვეყნების, ასევე ეკონომიკის დარგების მიხედვით. აღიშნულია, რომ მთლიანად გასული წლის შედეგების მიხედვით, საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 1 758 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა.

გაკეთებულია დასკვნა, რომ საქართველოსთვის მიზანშეწონილია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დაბანდება ისეთ დარგებში, რომლებიც საექსპორტო პროდუქციის ფართომასშტაბიან წარმოებაზეა ორიენტირებული და შესაძლებელია ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მისი მომგებიანი რეალიზაცია. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დაბანდება პრიორიტეტულ დარგებში ხელს შეუწყობს ქვეყნის კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას და ეკონომიკურ ზრდას.

საკვანძო სიტყვები: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები, ეკონომიკური ზრდა, ბიზნესგარემო.

შესავალი

ინვესტიციები წარმოადგენს ფინანსური გადაწყვეტილებების ყველაზე რთულ სფეროს. ხშირად ამბობენ, რომ აქ აუცილებელია გაგაჩნდეს განსაკუთრებული ინტუიცია, რომ მიიღო წარმატებული გადაწყვეტილება. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ნათელ წარმოდგენას გვიქმნის იმის შესახებ, თუ რა ოდენობით თანხების მოზიდვა ხდება ქვეყნის ეკონომიკაში, როგორ ხდება მათი გახარჯვა, რამდენად მიმზიდველია ქვეყანა საინვესტიციოდ და რომელ დარგებშია მაღალი მოგების მიღების შესაძლებლობები.

ძირითადი ნაწილი

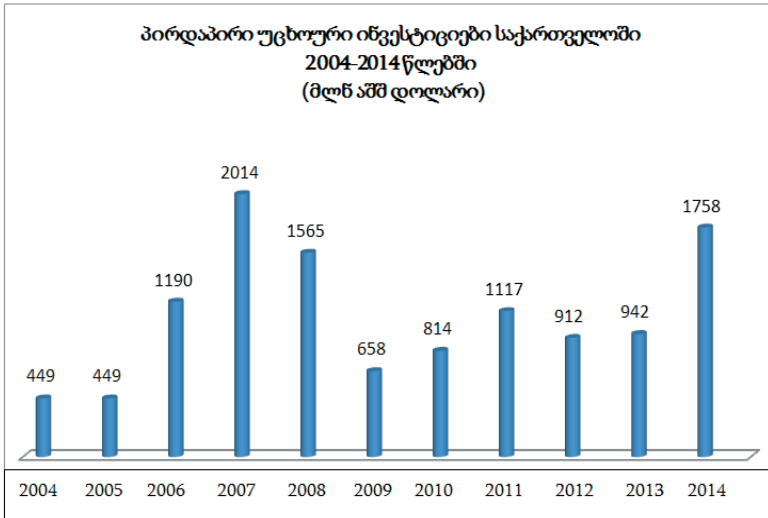
საქართველოს ტრანსფორმაციულ ეკონომიკაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები დიდ როლს თამაშობს. ერთი მხრივ, პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებს შეუძლიათ გადანყვიტონ საინვესტიციო რესურსების დეფიციტის პრობლემა ქვეყანაში, ისინი ხელს უწყობენ კონკურენციის დონის ზრდას, ასტიმუ-

ლირებენ ადგილობრივ ფირმებს მოიძიონ საკუთარი კონკურენტუნარიანობის ამაღლების გზები, რაც ასევე მომგებიანია მომხმარებლისთვისაც. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით შესაძლებელია მოწინავე ტექნოლოგიებისა და ბიზნეს-პრაქტიკის შემოტანა, რაც გულისხმობს არა მარტო ტექნოლოგიურ განვითარებას და ბიზნეს-პროცესების ორგანიზების მექანიზმის სრულყოფას, არამედ შესაბამისი „ხარისხიანი“ მაღალანაზღაურებადი სამუშაო ადგილების შექმნას. ყოველივე ეს ხელს უწყობს პოზიტიურ ცვლილებებს შრომის ბაზარზე. მეორე მხრივ, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ასტიმულირებენ ეროვნულ ეკონომიკაში ინფრასტრუქტურული ინსტიტუტების მოზიდვას. ასეთი კომპანიები ქმნიან თავიანთ ფილიალებს საქართველოში და ახორციელებენ პირდაპირ ინვესტიციებს ქვეყნის ეკონომიკაში.

მსოფლიო პრაქტიკაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის სხვადასხვა ხერხებს გამოიყენებენ, მათგან სტიმულები ინვესტიციების მოზიდვის ყველაზე პოპულარული მექანიზმია.

შეიძლება ითქვას, რომ ინვესტიციების დინამიკა და მათი სტრუქტურა ქვეყნის განვითარების უმნიშვნელოვანესი ინდიკატორია, განსაკუთრებით საქართველოს პირობებში, როდესაც განვითარებისთვის შიდა რესურსები არ არის საკმარისი. კერძოდ, ბიუჯეტის რესურსები შეზღუდულია, ეკონომიკური სუბიექტების დანაზოგები ინვესტირებისათვის - ძალიან მცირეა. ასეთ პირობებში სახელმწიფოს მხრიდან ინვესტიციების გონივრულად მოზიდვა და ინვესტიციების განხორციელება პირდაპირ უკავშირდება ეკონომიკური სექტორის ამოძრავებას, მიძინებული დარგების გაღვიძებას, განათლებას, დასაქმების პრობლემის მოგვარებას და, რაც მთავარია, საქართველოს მოსახლეობის ბედნიერ მომავალს.

ქვემოთ მოცემული დიაგრამა ასახავს საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დინამიკას 2004-2014 წლებში.

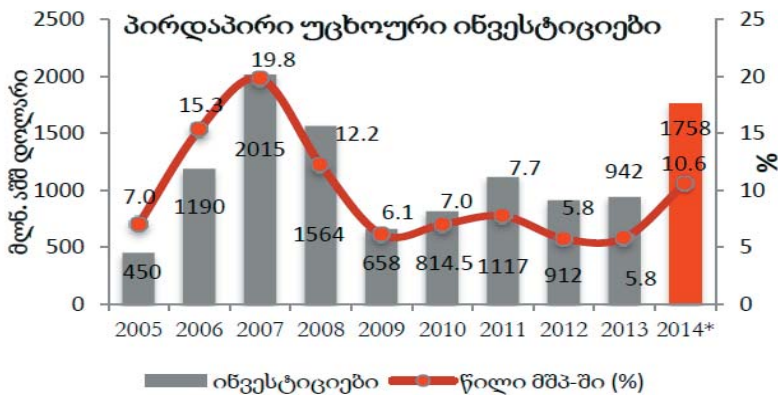

წყარო: დიაგრამა შემუშავებულია საქსტატის მონაცემებზე დაყრდნობით.

დიაგრამა გვიჩვენებს, რომ საქართველოში საინვესტიციო ნაკადების მკვეთრი ზრდის ტენდენცია 2006 წლიდან შეინიშნებოდა. ამ ტენდენციას ძირითადად განაპირობებდა შედარებითი ფისკალური სტაბილურობა, ლიბერალური ეკონომიკური კურსი და ქვეყნის ხელისუფლების მიერ საერთაშორისო დონეზე განხორციელებული მასობრივი პიარ-კამპანიები. 2007 წელს კი ეს მაჩვენებელი ყველაზე მაღალი იყო საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდში და შეადგინა 2,014 მილიონი აშშ დოლარი. საინვესტიციო აქტივობის თვალსაზრისით, სიტუაცია გარკვეულწილად უარყოფითად იცვლება 2008 წლიდან, მსოფლიო ფინანსური კრიზისისა და 2008 წლის აგვისტოში განხორციელებული რუსული აგრესიის უარყოფითი ზეგავლენის გამო. მიუხედავად ამისა, 2008 წელს ინვესტიციების წლიურმა მოცულობამ მაინც სოლიდურ ნიშნულს მიაღწია და

შეადგინა 1,565 მილიონი აშშ დოლარი. 2009-2010 წლებში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა მნიშვნელოვნად შემცირდა წინა წლებთან შედარებით და, შესაბამისად, 658 და 814 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. ხოლო ზრდა დაფიქსირდა 2011 წელს, როდესაც ქვეყანაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 1117 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, ანუ 2009 წელთან შედარებით 2011 წელს იგი 69,7 %-ით გაიზარდა. 2012 წელს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა 912 მლნ აშშ დოლარი იყო, რაც 18 პროცენტით ნაკლებია წინა, 2011 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე. 2014 წელს საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა წინასწარი მონაცემებით 1,273 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო დაზუსტებული მონაცემებით კი 1 758 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, ანუ 2014 წელს 2013 წელთან შედარებით ზრდამ 86,6 პროცენტი შეადგინა, რაც 2008 წლის გლობალური ეკონომიკური კრიზისის შემდგომ პერიოდში ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია. ხოლო 2015 წლის II კვარტალში, წინასწარი მონაცემებით, საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 354.7 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების პროცენტული წილის ზრდა მშპ-თან მიმართებაშიც დაფიქსირდა 2005-2007 წლებში. 2007 წელს ინვესტიციების წილი მშპ-ში 19.8% იყო და 2005 წელთან შედარებით იგი 182%-ით გაიზარდა, ხოლო 2008 წელს კი მხოლოდ 12.2 პროცენტი შეადგინა, ანუ შემცირდა 61 პროცენტით. 2009-2011 წლებში აღნიშნული მაჩვენებელი ისევ ზრდის ტენდენციით ხასიათდებოდა და შესაბამისად, 6,1 და 7,7 პროცენტი შეადგინდა, ანუ მოცემულ პერიოდში იგი 26 პროცენტით გაიზარდა. 2012-2013 წლებში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების პროცენტული წილი მშპ-ში შემცირდა და 5,8 % შეადგინა, ხოლო 2014 წლის მონაცემების გათვალისწინებით, იგი 10,6 % შეადგენს.

წყარო: <http://www.economy.ge/>

ჩვენი კვლევის შედეგად შეიძლება დავასკვნათ, რომ 2014 წელს ეკონომიკური ზრდის წარმართველი ფაქტორი იყო ინვესტიციები. ინვესტიციების როლი ეკონომიკურ ზრდაში სავარაუდოდ შენარჩუნდება 2015 წელსაც.

ჩვენთვის ასევე საინტერესოა, 2014 წელს საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მიხედვით უმსხვილესი ინვესტორი ქვეყნების გამოვლენა. ქვემოთ მოყვანილი მონაცემები გვიჩვენებს სხვადასხვა ქვეყნების მიერ საქართველოში განხორციელებული ინვესტიციების დინამიკას ბოლო 5 წლის განმავლობაში. საქსტატის მონაცემებზე დაყრდნობით ნიდერლანდებმა და ჩინეთმა 2014 წელს წინა წელთან შედარებით თავიანთი ინვესტიციები ორჯერ გაზარდეს (144,2 და 142,1 %-ით შესაბამისად), აზერბაიჯანმა და აშშ კი ოთხჯერ (316,3 და 304,2 %-ით შესაბამისად). უნდა აღვნიშნოთ ისიც, რომ თურქეთმა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა საქართველოში 2014 წელს გაზარდა 46,7 %-ით, მაშინ როცა 2010-2012 წლებში კლება შეადგენდა 31 და 22 პროცენტს, შესაბამისად.

მონაცემები ადასტურებენ, რომ ოთხი უმსხვილესი ინვესტორი ქვეყნის წილმა მთლიან პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებში 2014 წელს 62 პროცენტი შეადგინა. პირველ ადგილზე ნიდერლანდები იმყოფება 21 პროცენტით, მეორეზე – აზერბაიჯანი 19 პროცენტით, მესამეზე – ჩინეთი 12 პროცენტით, ხოლო მეოთხეზე აშშ - 10 პროცენტით.

ხოლო 2015 წლის II კვარტალში, წინასწარი მონაცემებით, უმსხვილესი პირდაპირი უცხოური ინვესტორი ქვეყნებია: პირველ ადგილზე - აზერბაიჯანი (მთლიანი ინვესტიციების - 45.2%), საიდანაც 160.2 მლნ აშშ დოლარის ინვესტიცია განხორციელდა, მეორე ადგილზე - ნიდერლანდები (19.1%), საიდანაც 67.7 მლნ აშშ დოლარის ინვესტიცია განხორციელდა, ხოლო მესამე ადგილს თურქეთი იკავებს 41.0 მლნ აშშ დოლარის ინვესტიციით, რაც მთლიანი ინვესტიციების 11.5% პროცენტია.[6]

საინტერესოა, აგრეთვე, ინვესტიციების დარგობრივი მიმართულებების განხილვა. ჩვენი დაკვირვებით და საქსტატის დაზუსტებული მონაცემების გაანალიზებით, ინვესტორთა დაინტერესება 2014 წელს გადანაწილდა შემდეგ სექტორებზე: ყველაზე მეტი პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია ტრანსპორტსა და კავშირგაბმულობაში განხორციელდა და 433,7 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც მთლიანი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობის 24,6 პროცენტია. მეორე ადგილზე იმყოფება მშენებლობა 316,6 მლნ. აშშ დოლარით, რაც პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების საერთო მოცულობის 18 პროცენტია, ხოლო მესამეზე – დამამუშავებელი მრეწველობა 205,4 მლნ. აშშ დოლარით და 11,6 პროცენტით პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების საერთო მოცულობაში.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების განაწილება ეკონომიკის სექტორების ჭრილში, **2010-2014** წლების მიხედვით, მოცემულია ცხრილში (იხ. გვ. 24).

დარგების მიხედვით ინვესტიციების განაწილების მხრივ, საინტერესოა ერთი ტენდენცია – 2014 წელს პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა ენერგეტიკის დარგში 189,9 მილიონი აშშ

**პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ეკონომიკის სექტორების მიხედვით
2010-2014 წწ. დაზუსტებული მონაცემები. (მლნ. აშშ დოლარი).
ცხრილი.**

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ეკონომიკის სექტორების მიხედვით	2010	2011	2012	2013	2014	2014 2010 წ-თან, %	2014 – 2012 წ-თან, %	2014 – 2013 წ-თან, %
სულ:	814	1 117	912	942	1758,4	216	192,8	186,6
მათ შორის:								
ტრანსპორტი და კავშირგაბ- მულობა	215,1	126,5	72,8	140,1	433,7	206,2	6-ჯერ	309,5
მშენებლობა	4,7	48,1	41,8	49,8	316,6	67-ჯერ	7,5ჯერ	635,7
დამამუშავებელი მრეწვე- ლობა	175,3	120,3	167,9	99,8	205,4	117,1	122,3	205,8
ენერგეტიკა	21,8	204,0	179,4	244,7	189,9	8-ჯერ	105,8	77,6
უძრავი ქონება	74,7	89,2	40,1	42,3	138,7	185,6	345,8	327,8
სასტუმროები და რესტორ- ნები	17,2	22,7	17,7	-13,4	124,9	7-ჯერ	7-ჯერ	111,5
საფინანსო სექტორი	107,2	167,7	162,6	166,4	115,3	107,5	70,9	69,2
დანარჩენი სექტორები	90,3	266,8	190,8	212,1	234,0	259,1	122,6	110,3

წყარო: ცხრილი შედგენილია საქსტატის მონაცემებზე დაყრდნობით

დოლარი შეადგინა, მაშინ როდესაც 2013 წელს ეს მაჩვენებელი 244,7 მილიონი იყო. ანუ ენერგეტიკის სექტორში ადგილი აქვს ინვესტიციების 23 პროცენტთან კლებას. საქართველოს ენერგეტიკა წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე მიმზიდველ და საინტერესო, დიდი შესაძლებლობისა და პოტენციალის სფეროს. ასეთი შემცირების მიზეზი ისაა, რომ ბევრი პროექტი ამ სფეროში სხვადასხვა გარემოებების გამო შეჩერებულია.

ხოლო 2015 წლის II კვარტლის წინასწარი მონაცემებით, სექტორების მიხედვით საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ყველაზე დიდი წილი ისევ ტრანსპორტზე და კავშირგაბმულობაზე მოდის, სადაც 207.4 მლნ აშშ დოლარი მოცულობის ინვესტიცია განხორციელდა (მთლიანი ინვესტიციების 58.5%), მას მოჰყვება საფინანსო სექტორი - 41.4 მლნ აშშ დოლარი (მთლიანი ინვესტიციების 11.7%), დამამუშავებელი მრეწველობა 29.5 მლნ აშშ დოლარი (მთლიანი ინვესტიციების 8.3%), მშენებლობა – 24.7 მლნ აშშ დოლარი (მთლიანი ინვესტიციის 7.0%), უძრავი ქონება – 19.6 მლნ აშშ დოლარი (მთლიანი ინვესტიციის 5.5%) და სასტუმროები და რესტორნები – 18.2 მლნ აშშ დოლარი (5.1%). [6]

მოცემული პერიოდისთვის საქართველოს ეკონომიკაში არსებული ვითარება ასეთია - შემცირებული ფულადი გზავნილები, შემცირებული ექსპორტი, გაუფასურებული ლარი, ეროვნული ბანკის მიერ გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის რეკომენდაციები გადასახადების ზრდასთან დაკავშირებით, რომლის შესრულებასაც საქართველოს მთავრობა არ აპირებს. სავალუტო ფონდის რეკომენდაციების შეუსრულებლობა კი ნიშნავს იმას, რომ მთავრობამ ეკონომიკური ვითარების გაჯანსაღება სავალუტო ფონდის ტრანშის გარეშე უნდა მოახერხოს. ასეთ ვითარებაში გამოსავალი უცხოური ინვესტიციებია, რომელიც საქართველოს ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი მთავარი გასაღები უნდა გახდეს უახლოესი წლების განმავლობაში.

როგორც ცნობილია, უცხოელი ინვესტორი კაპიტალურ რესურსებს აბანდებს მხოლოდ სტაბილური ეკონომიკის მქონე

ქვეყნებში, რომლებიც, თავის მხრივ, ადგილობრივი ინვესტორის ნდობითაც ხასიათდებიან. აქედან გამომდინარე, შეიძლება დანამდვილებით ითქვას, რომ როდესაც საუბარია საქართველოში უცხოური კაპიტალის მოზიდვაზე, უნდა გვახსოვდეს, რომ მისი შემოსვლა ქვეყანაში ბევრადაა დამოკიდებული შესაბამისი ხელსაყრელი საინვესტიციო კლიმატის შექმნაზე.

მიუხედავად მრავალი პოზიტიური ცვლილებებისა (მაგალითად, საქართველოს ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსი 2015 წელს 2008 წელთან შედარებით, 32-ე ადგილიდან 22-ზე გადმოინაცვლა, ბიზნესის კეთების სიადვილის მიხედვით საქართველოს რეიტინგი 2015 წელს არის მე-15 ადგილი 189 ქვეყანას შორის, გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსით 2014-2015 წლებში საქართველო 69-ე ადგილზე იმყოფება, მისი სარეიტინგო ქულა 4,22 შეადგენს (ზომიერი მაჩვენებელი) და ქვეყანამ პოზიცია 3 საფეხურით გაიუმჯობესა), ჩვენი ბიზნესგარემო ჯერ კიდევ ბევრი ნაკლოვანებებით ხასიათდება. როგორც ვიცით, საგადასახადო კოდექსი და შესაბამისად საგადასახადო გარემო განსაზღვრავს ინვესტორთა დაინტერესებას და ფირმების მიერ წარმოებული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობასაც, შიდა და მსოფლიო ბაზარზე. უნდა აღვნიშნოთ, რომ საქართველოს საგადასახადო სისტემა არის მკაცრი, პროპორციული და არადიფერენცირებული სისტემა, რომელიც კომპანიებს უქმნის მეტ დაბრკოლებებს ფუნქციონირებაში, ვიდრე ნებისმიერ მეზობელ სახელმწიფოში. აქედან გამომდინარე აუცილებელია საგადასახადო კანონმდებლობის მასტიმულირებელი როლის ამაღლება არამარტო შიდა, არამედ უცხოური ინვესტიციების მოსაზიდად.

დასკვნა

ინვესტიციების მოზიდვისა და ხელშეწყობისათვის აუცილებელია ქვეყნისათვის სტრატეგიული სექტორების განვითარება და ამ სექტორებში სამეცნიერო კვლევების ჩატარება, მათ საფუძველზე კონკრეტული საინვესტიციო წინადადებებისა და პროექტების მომზადება; ინვესტორების მოზიდვის, ექსპორტის

მოცულობის გაზრდისა და ახალი ბაზრების ათვისების მიზნით, სასურველია ბაზრის კვლევა, ქართული პროდუქციის პოპულარიზაციის მიზნით საერთაშორისო მედია საშუალებების მეშვეობით მიზნობრივი საიმეფო სარეკლამო კამპანიების განხორციელება, საერთაშორისო გამოფენებში, ტრეიდშოუებსა და პროდუქციის წარმოსაჩენ ღონისძიებებში მონაწილეობა; ქვეყნის ცნობადობის ასამაღლებლად ბიზნესფორუმების ჩატარება, პროდუქციის გამოფენებისა და ბიზნეს-შეხვედრების ორგანიზება, საერთაშორისო კონფერენციებსა და სავაჭრო გამოფენებში მონაწილეობა; პროდუქციის ექსპორტზე ორიენტირებული ქართული კომპანიების ხელშეწყობის მიზნით ექსპორტის საინფორმაციო ცენტრის შექმნა და მცირე ბიზნესის განვითარების ცენტრების დაარსება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, მათი ბიზნეს საქმიანობის გაფართოებისა და ეფექტიანად წარმართვისათვის საინფორმაციო უზრუნველყოფა და კონსულტირება ბიზნესის განვითარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე.

საქართველოსთვის მიზანშეწონილია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დაბანდება ისეთ დარგებში, რომლებიც საექსპორტო პროდუქციის ფართომასშტაბიან წარმოებაზეა ორიენტირებული და შესაძლებელია ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მისი მომგებიანი რეალიზაცია. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დაბანდება პრიორიტეტულ დარგებში ხელს შეუწყობს ქვეყნის კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას და ეკონომიკურ ზრდას.

აუცილებელია, სახელმწიფომ შექმნას ისეთი სამართლებრივი გარემო, რომელიც უზრუნველყოფს ყველა ეკონომიკური სუბიექტის ზრდის თანაბარ შესაძლებლობებს და შემოსავლების სამართლიან გადანაწილებას. ინვესტიციების მოზიდვისა და ხელშეწყობისათვის სასურველია წინა წლებში შემოსული ინვესტორებისათვის რეინვესტიციის განსახორციელებლად შესაბამისი გარემოებების შექმნა და ხელის შეწყობა; საჭიროა მიზანმიმართული სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება, რაც უზრუნველყოფს ქვეყნის გრძელვადიანი სოციალურ-ეკონომიკური მიზნებისა და ამოცანების გადანყვეტას და შეუფერხებელ ეკონომიკურ ზრდას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Dunning, J. H. (1980). Theories and Paradigms of international Business Activity [Online]. Available: https://books.google.co.in/books?id=XCUWU3Q_XVMC&pg=PA138&lpg=PA138&dq=five+stage+theory+john+dunning&source=bl&ots=DfZFYX4fsy&sig=pTeteLoaHXJwOzkdUdqTmyWf0c0&hl=en&sa=X&ei=jt5FUd2HDYeTrgfSkoCgBQ&ved=0CD0Q6AEwAg#v=onepage&q=five%20stage%20theory%20john%20dunning&f=false
2. Lensink R. and Morrissey, O. Foreign Direct Investment: Flows, Volatility and Growth in Developing Countries, 2001. University of Nottingham, mimeo.
3. Jensen, C., Foreign Direct Investment and Economic Transition: Panacea or Pain Killer. *Europe-Asi Studies*, Vol. 58, No. 6, pp. 884-891, 2006
4. Imad A. Moose, foreign direct Investment. Theory, Evidence and practice, 2002
5. Mello De, L.R., 'Foreign Direct Investment-led Growth: Evidence from Time Series and PanelData', *Oxford Economic Papers*, Vol. 51, pp. 133-151. 1999
6. <http://www.economy.ge/>
7. http://www.geostat.ge/?action=page&p_id=133&lang=geo

THE IMPACT OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS ON THE ECONOMIC GROWTH OF GEORGIA

Medea Kavtaradze, Phd in Engineering Sciences,
Associated Professor, Batumi State Maritime Academy.

Natia Bejanidze, Phd student, Batumi
State Maritime Academy.

RESUME

The aim of the work is to analyze foreign direct investment in Georgia and to determine its impact on the index of the country's economic growth (GDP). The work deals with Georgia's business environment and the role of foreign investment in the improvement process. It's very important for Georgia, as for the developing country, to bring foreign direct investment since it represents an important stimulating factor for economic growth. Georgia, as many other small countries, can't afford big investments in production and service sectors. While, exactly large foreign direct investments represent a prerequisite for stable economic growth achievement. Thus, it's necessary for Georgia's economy to use the maximum possibilities of FDI and the effectiveness of the process is determined by creating a favorable investment climate.

The article presents analysis of foreign direct investments in Georgia in 2014, both in individual countries and economic sectors. It is noted that according to the results of last year, foreign investment amounted to 1 758 million American USD in Georgia.

Foreign direct investments give the opportunity to developing countries to master modern technologies that strengthens the capacity of local firms and their ability to produce competitive products on the world market.

It is concluded that for Georgia it's important to invest foreign direct investment in the fields, which are oriented on the large-scale production that can be sold profitably out of the country. To invest direct foreign investment in priority sectors will contribute to improve the competitive-

ness and economic growth of the country.

Georgia's business environment is still characterized by many shortcomings. It's necessary for Government to create a legal environment that will provide equal opportunity for all economic subject growth and fair distribution of income. To promote investments it's desirable to create relevant circumstances for investors from previous year to make reinvestments. Deliberate state policy is needed, which will provide long-term solutions to the social and economic goals and objectives of uninterrupted economic growth.

Keywords: foreign direct investments, economic growth, business environment.